

ความสัมพันธ์ระหว่างภาระของญาติผู้ดูแล แหล่งทักษะภายในตนเอง
กับภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ความสัมพันธ์ระหว่างภาระของญาติผู้ดูแล แหล่งทักษะภายในตนเอง กับภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม
THE RELATIONSHIPS AMONG CAREGIVER BURDEN, LEARNED RESOURCEFULNESS AND HEALTH STATUS IN FAMILY CAREGIVERS OF DEMENTIA PATIENTS

ปิติพร สิริทิพากร 5236492 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิมลรัตน์ ภู่วราวุฒิปานิช, Ph.D. (NEUROSCIENCES), วันเพ็ญ ภิญ โภษะกุล, Ph.D. (NURSING), วีรศักดิ์ เมืองไพศาล, (M.D.)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายวิเคราะห์ความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาระของญาติผู้ดูแล แหล่งทักษะภายในตนเอง กับภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม โดยใช้ทฤษฎีแหล่งทักษะภายในตนเองของโรเซนบัมเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม ที่พาผู้ป่วยมารับการรักษาในโรงพยาบาลศิริราช ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 จำนวน 88 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม 4 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของญาติผู้ดูแลและผู้ป่วย แบบวัดภาวะในการดูแล แบบสอบถามแหล่งทักษะภายในตนเอง และแบบวัดภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ภาระของญาติผู้ดูแลอยู่ในระดับน้อย (Mean = 36.12, SD = 7.18) แหล่งทักษะภายในตนเอง อยู่ในระดับสูง (Mean = 159.76, SD = 7.98) และภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม อยู่ในระดับที่ดี (Mean = 115.48, SD = 9.13) และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ภาระของญาติผู้ดูแลมีความสัมพันธ์ในทางลบกับภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.473, p < .01$) และแหล่งทักษะภายในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .400, p < .01$)

ผลการศึกษานำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างความตระหนักสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ ในการสนับสนุนช่วยเหลือญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพตนเอง และรักษาสมดุลระหว่างการดูแลตนเองกับการดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมไปควบคู่กัน ส่งเสริมให้ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม มีแหล่งทักษะภายในตนเองในระดับสูง เพื่อสามารถปรับตัวกับสถานการณ์แวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้หรือผ่อนคลายความรู้สึกเป็นภาระ ปัญหาในด้านต่างๆที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี มีศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : ภาระของญาติผู้ดูแล / แหล่งทักษะภายในตนเอง / ภาวะสุขภาพผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม

THE RELATIONSHIPS AMONG CAREGIVER BURDEN, LEARNED RESOURCEFULNESS
AND HEALTH STATUS IN FAMILY CAREGIVERS OF DEMENTIA PATIENTS

PITIPORN SIRITIPAKORN 5236492 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : WIMOLRAT PUWARAWUTTIPANIT, Ph.D.
(NEUROSCIENCES), WANPEN PINYOPASAKUL, Ph.D. (NURSING),
WEERASAK MUANGPAISAN, (M.D.)

ABSTRACT

This study was designed as descriptive correlative research aiming to explore caregiver burden, learned resourcefulness, and health status of family caregivers of dementia patients. The learned resourcefulness theory of Rosenbaum was used as the conceptual framework for the study. The subjects consisted of 88 relatives who cared for dementia patients receiving medical care at Siriraj Hospital from May 2011 to August 2011. Data were collected by means of interviews using a demographic characteristic questionnaire, caregiving burden scale, self-control schedule, and the short form 36 health survey. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's Product Moment Correlation.

The findings revealed a low level of caregiver burden (Mean = 36.12, SD = 7.18), a high level of learned resourcefulness (Mean = 159.76, SD = 7.98), and a high level of health status for family caregivers of patients with dementia (Mean = 115.48, SD = 9.13). The analysis of variable relationships revealed a negative relationship between caregiver burden and health status of family caregivers of patients with dementia ($r = -.473$, $p < .01$), and a positive relationship between learned resourcefulness and family caregivers of patients with dementia ($r = .400$, $p < .01$).

The results can be used as basic information for health professionals to raise awareness of the importance of self care among family caregivers of patients with dementia. Caregivers should be encouraged to maintain a balance between self care and caring for patients with dementia. Nurses and health professionals should promote learned resourcefulness in family caregivers in order to enhance their ability to appropriately adjust to various situations, leading to a decrease in stress and sense of burden. As a result, caregivers of patients with dementia will be able to maintain their health status and well-being.

KEY WORDS : CAREGIVER BURDEN / LEARNED RESOURCEFULNESS /
HEALTH STATUS / FAMILY CAREGIVERS

144 pages